

zaničljivo pa tudi brezpametno, ker se ta nikdar ne doseže. Pamet pa, katera mora povsod vladati, zahteva, da iščemo svoje sreče tako, da tudi bližnjega srečnega storimo; kdor drugače ravna je vreden zaničevanja. Modrost uči učitelja, da je njegova lastna sreča, sreča njegovega bližnjega odvisna od posebnih postav, ako se te opuste, drugo vse nič ne pomaga. Človeško serce ni zadovoljno po svojem lastnem hotenji, ampak po neoveržljivih pravilih.

3. Modrost daje učitelju odkritoserčno ljubezen do mladine, pa ga tudi uči, kako jo more voditi. Nekateri vedo čudne reči pripovedovati, koliko se doseže pri otrocih; a to je gotovo, da modrost ali brezglavnost silo različno vpliva na mladino. Naj več pa se opravi pri otrocih z ljubeznijo. Učitelj se namreč veseli z otroci, videti, kako napredujejo, kar je v trudi in znoju sejal, žanje z veseljem, in ravno to mu pa daje pravo vednost, ker namreč skerbi in si prizadeva svoj poduk tako vrvnati, da ga mladina razumeva.

4. Z vsem svojim trudom, z vsem prizadevanjem, z vso ljubeznijo učitelj dostikrat ne doseže — nič; britkost ga tare in serce mu upada. In kaj potem?! Modrost ga zopet tolaži; ona mu pove, da človek za dobro prizadevanje le nehvaležnost v dar sprejme, modrost ga pa zopet uči, da dobro, kar se tukaj stori, ni nikoli čisto pozabljeno, usejano seme kali tu ali tam, in bode ob svojem času dozorelo. Tako premišljevanje podeli sercu zopet mir in pokoj. Kdor ne verjame, naj poskusi, naj si prizadeva, kar veli Horacij: Upaj si, moder biti!

Ljudsko izobraževanje.

Naj bolj zanimiv je klic po ljudskem izobraževanju ob času krahov (polomov), ko na tisoče pride družin na beraško palico. Kličejo po ljudskem izobraževanju, a le za goljufane, a ne za goljufe. Ljudsko izobraževanje to se ponuja in obrača na prosti narod in sicer tako, kakor da bi se za boljše stanove razumelo samo po sebi, da so že omikani, ali kakor da bi ne bili tudi le-ti izmed ljudstva. Vsaki čas se pa po nižih stanovih odseva to, kar se sveti po višjih. Razloček je le unanji, po eni strani je vse robato, surovo, po drugi pa olikano in oglašeno! Kdo se bode tedaj čudil, ako priprosti delavec začne ropati in krasti, če veljaki ljudstvo opeharijo za tisoče? Kdo bode še mlekarico grajal, ako mervico tega, kar prodaja, kazi, ako so tovarne, ki delajo le, da živež kazé! Kdo se bode čudil? ako delavec brezboštvo in neverstvo, katerega se je pri imenitnih naučil, obrača v svoj prid, kakor je namreč njemu prav, kdo mu hoče oporekati? ako terdi, da le to kaj velja, kar želodec nasiti in pohotnost napase! Zdivjanost pri nižjem ljudstvu je posledica brezboštva, ki vlada po višjih krogih. To brezboštvo tudi na spodaj začenja

delovati, in da se tukaj prikazuje v bolj surovih oblikah, ni drugače in je naravno, tudi se ne da pre narediti, in ače, ako bi bogatini dali vse svoje premoženje, kakor hoče socialisem, da bi reveži tudi nosili rokavice in svitle škornice. Potem bodo tudi ubogi potepuhi in roparji bolj omikano rokotvorili. Vsaj tvarinarstvo uči, da je človek to, kar jé, t. j. množstvo (produkt) iz jedi, pijače, zraka, stanovanja i. dr.! Tedaj je prav modérno to, ako hoče društvo za ljudsko izobraževanje rabiti gostilne za izobraževalnice. Kedar bedo enkrat preskusili vse bedarije, potem pridejo nemara na razvalinah kerščanske omike do tega prepričanja, da ima sv. pismo vendar le prav, ako reče, da je začetek modrosti (izobraževanja) strah božji, — in da tisto ljudstvo zdivja, ki loči svoje izobraževanje od bogoljubnosti in svojo nravnost od vere. Prizadevanje za izobraževalnice brez vere ali brez veroizpovedanja, to je naj hušje zlo našega časa! In ravno ti ljudje, ki hočejo izobraževanji korenine spodrezati s tem, da sejejo brezverstvo, ti vpijejo naj huje po izobraževanji in se obnašajo kot njegove pokrovitelje. To jih zapelje na tisoče. — Naj huje sleparenje je to, kar se uganja z besedo ljudsko izobraževanje! A silo žalostno je, ako se slepari s takimi rečmi!

Nova (meterska) mera in utež.

O tem se je že veliko pisalo in govorilo tistim, ki znajo brati in pisati. Takim ni ravno posebno težko dopovedati kaj novega ali nenavadnega, ker njih um je že kolikor toliko zbistren, ako pa vendar le ne razumó, kar se jim pripoveduje, jim pa pravimo: kupite to ali uno knjigo, kupite si na pr. razmere med staro in novo mero, in potem boté vse vedli, kar pogledjte v te bukve! tam je vse zapisano; a koliko je pa ljudi, ki ne znajo ne brati, niti pisati, a vendar kupčujejo in barantajo, in kupujejo, kar potrebujejo v vsakdanjem življenji. Takim bo treba stvar, kakor navadno pravimo, bolj po domače povedati, treba jim bo novo mero na podlagi stare razjasnovati, da to razumó in se obvarujejo škode pri kupčiji. Koledar družbe sv. Mohorja ima tudi letos, kakor je imel lani, poduk o novi meri v prav domači in umevni obliki; želeli bi, da bi se ta poduk v vsaki hiši, v vsaki veški kerčmi bral, ker le tako je mogoče, da se národ privadi nove mere. „Tov.“ se je namenil, poglavitne točke iz tega poduka posneti in podati svojim č. bralcem v prosti besedi, da se ta nauk, kolikor je nad učitelji, širi med prostó ljudstvo, ki ne utegne veliko brati, pa se tudi ne rado ukvarja s teoretičnimi nauki, marveč vsako reč djansko preudarja, in kedar se mu n. p. kaj pripoveduje od nove mere, precej zastavi praktično vprašanje, koliko je to po naši stari meri, in po čem bomo posihmal prodajali in kupovali to reč, katero smo po starem tako in tako kupovali? Tedaj k stvari.